

1

Symptomregistrering – bruk av kartleggingsverktøy

Palliasjonsseminar - Lindring på Tvers
Fræna kommune og Eide kommune

Spesialsykepleier Grete Søbstad,
Kompetansesenter i lindrende behandling, Midt-Norge November 2013

www.ntnu.no

2

Bakgrunn

- 30-50 % av dem som rammes av kreft har smerte i den kurative fasen og 70-90 % i den palliative fasen ved fremskreden kreftsykdom
- En av årsakene er mangelfull diagnostisering av smertene

1 Fitzgibbon DR. Cancer pain: management. I: Loeser JD, red. Bonica's management of pain. Philadelphia: Lippincott, Williams & Williams, 2001: 659-702.

www.ntnu.no

3

Målsetting med kartlegging

- Best mulig symptomlindring for pasienten
- Forenkle og standardisere dokumentasjonen
- Kvalitetssikring av arbeidet med den enkelte pasient ved behandlingsstart, evaluering og oppfølging

www.ntnu.no

4

Målsetting

- Systematisk registrering som ledd i forskning
- Lette beskrivelse av symptomer, gi **felles referanseramme i kommunikasjon** herunder rapportering av pasientens tilstand

www.ntnu.no

5

Sykepleierens rolle og ansvar

<ul style="list-style-type: none"> • Aktiv rolle<ul style="list-style-type: none"> – observasjon – kartlegging – evaluere effekt – sørge for endring av medisiner	<ul style="list-style-type: none"> • Ansvar<ul style="list-style-type: none"> – administrering – observasjon – rapportering – informasjon
---	---

www.ntnu.no

6

Hva trengs for god behandling av symptomer?

- Kunnskap
- God diagnostikk
- Systematisk kartlegging
- Regelmessig evaluering
- Samarbeid

www.ntnu.no

7

Diagnostikk av symptomer krever

- Kunnskap om de ulike symptomene
- Kunnskap om grunnsykdommen
- Kunnskap om medikamenter
- Kunnskap om pasienter i palliativ fase
- Systematisk kartlegging
  - Grundig anamnese og klinisk undersøkelse
  - Supplerende undersøkelser / diagnostiske prosedyrer

 NTNU
Det skapende universitet

www.ntnu.no

8

Hvordan kartlegge symptomer?

- Samtalen: anamnese
- Kartleggingsverktøy
- Undersøkelsen
- Supplerende undersøkelser

 NTNU
Det skapende universitet

www.ntnu.no

9

Anamnesen

- Skap tillit
- Vær forberedt
- Lytt til pasienten
- Lag en prioritert liste over pasientens plager

 NTNU
Det skapende universitet

www.ntnu.no

10

Kartlegging

- Danner grunnlaget for korrekt diagnose
- Prosess hvor man samler og dokumenterer nødvendig informasjon for å kunne konkludere
- Gullstandarden for kartlegging av subjektive symptomer er pasientens selvrappotering

 NTNU
Det skapende universitet

www.ntnu.no

11

Kartlegging forts.

- Sentrale symptomer bør registreres systematisk
- Et felles språk som alle forstår
- Klare retningslinjer om hvordan man forholder seg til forskjellig symptomintensitet

 NTNU
Det skapende universitet

www.ntnu.no

12

Kartleggingsverktøy

- Visuell analog skala - VAS
- Numerisk skala - ESAS
- Smertekart med registrering
- Funksjonsstatus
- Familiekart
- Smerteregistreringsskjema for demente

 NTNU
Det skapende universitet

www.ntnu.no

13

Eksempler på responskalaer

Numerical rating scale: NRS -11

Ingen smerte 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelige smerte

Verbal rating scale: VRS-6

0. Ingen smerte 1. Svak 2. Ubehagelig 3. Plagsom 4. Fryktelig 5. Uutholdelig

Visual analogue scale: VAS

Ingen smerte |-----| Verst tenkelige smerte

www.ntnu.no

14

Standard: NRS-11

Ingen smerte 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelige smerte

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

No pain Pain as bad as you can imagine

www.ntnu.no

15

Måling av symptomintensitet med NRS-11

Hvordan har du det i dag?

Sveerte - i ro Ingen 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig

Sveerte - ved berøring Ingen 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig

Slapphet Ingen 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig

Kvalen Ingen 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig

Tungpust Ingen 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig

Mensureslet Ingen 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig

Mattst Ingen 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig

Angst/furo Ingen 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig

Trist / deprimert Ingen 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig

Allt sett i betraktning, hvordan har du det i dag? Ingen 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig

www.ntnu.no

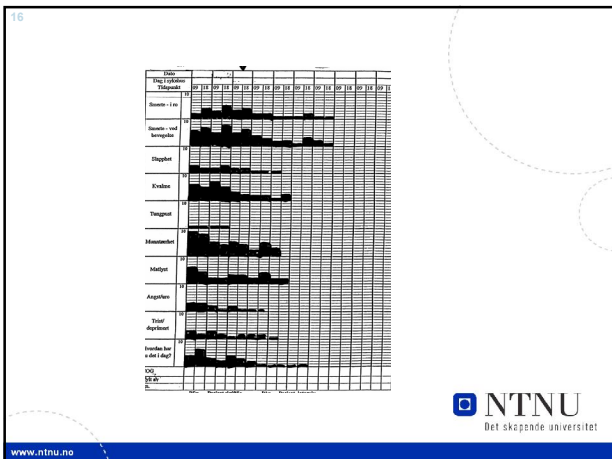

17

Pasient nummer

Edmonton Symptom Assessment System (revised version) (ESAS-r)

Dato for utfylling

Venligst marker det tallet som best beskriver hvordan du har det nå.

Ingen smerte 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig smerte

Ingen slapphet 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig slapphet (Slapphet/mangel på krefter)

Ingen desighet 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig desighet (Dessighet=å føle seg sovrig)

Ikke kvalme 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig kvalme

Ikke redusert matlyst 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig redusert matlyst

Ingen tung pust 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig tung pust

Ingen depresjon 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig depresjon (Depresjon=å føle seg nedstemt)

Ingen angst 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig angst (Angst=å føle seg usikker)

Best tenkelig velvære 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig velvære (Velvære= hvordan du har det, så langt i behandling)

Ingen annet problem 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Verst tenkelig annet problem (Å ikke forstå spørsmålet)

NTNU
Det skapende universitet

www.ntnu.no

18

Symptomkartlegging bør brukes

- regelmessig
- systematisk
- til alle pasienter
- både ved diagnostikk og oppfølging
- legen bør foreskrive hvor ofte det skal registreres

NTNU
Det skapende universitet

www.ntnu.no

19

Smerteanamnese

- Smertelokalisasjon – bruk kroppskart
- Smerteintensitet – NRS 0-10
- Smertevarighet
- Smertekarakter
- Smertetyper

www.ntnu.no

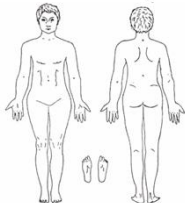

20

Smertekart

- Et viktig hjelpemiddel i diagnostisering av smerter, men også i oppfølging av behandling
- Pasienten markerer på kroppskartet hvor han/hun har vondt og gir en muntlig beskrivelse

www.ntnu.no

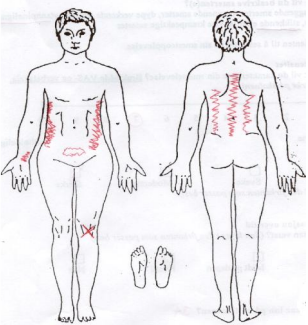

21

Smertekart

www.ntnu.no

22

Smertekart

Smertekart: nb

COMBAT

NTNU

Det skapende universitet

www.ntnu.no

23

Funksjonsnivå

- Skjema for selvrapporing: F.eks. «Har du vanskeligheter med å gå en kort tur utendørs?»
- Helsepersonellvurdering: WHO/Karnofsky

NTNU

Det skapende universitet

www.ntnu.no

24

Beskrivelse	WHO-status	Karnofsky-funksjonsstatus	
I stand til å utføre enhver normal aktivitet uten begrensning	0	100 %	Normal, ingen plager eller subjektive tegn på sykdom
		90 %	Klarer normal aktivitet, sykdommen gir lite symptomer
Ikke i stand til krevende aktivitet, men oppgående og i stand til å utføre lett arbeid	1	80 %	Klarer med nød normal aktivitet. Sykdommen gir en del symptomer
		70 %	Klarer seg selv, ute av stand til normal aktivitet eller aktivt arbeid
Oppgående og i stand til all egenpleie, men ikke stand til noe arbeid. Oppe og i bevegelse mer enn 50 % av våken tid	2	60 %	Trenger noe hjelp, men klarer stort sett å tilfredsstille egne behov
		50 %	Trenger betydelig hjelp og stadig medisinsk omsorg
Bare i stand til begrenset egenpleie, bundet til seng eller stol mer enn 50 % av våken tid	3	40 %	Ufør, trenger spesiell hjelp og omsorg
		30 %	Helt ufør, hospitalisering nødvendig, men fare for død er ikke overhengende
Helt hjelpetrengende, klarer ikke noen egenpleie, helt bundet til seng eller stol	4	20 %	Svært syk, hospitalisering og understøttende behandling nødvendig
		10 %	Morbund, dødsprosessen er sterkt frammarsjert
		0 %	Død

NTNU

Det skapende universitet

www.ntnu.no

25

Familiekart

SYMBOLER:

□	MANN	■	KVINE (DOD)	○	—	□	Gift	○	·	□	SAMBOER	□	·	□	SAMBOER
○	KVINNE	●	KVINE (DOD)	○	—	□	Gift	○	·	○	SAMBOER	○	·	○	SAMBOER

NTNU
Det skapende universitet

www.ntnu.no

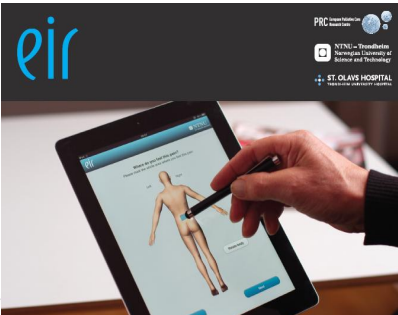

26

EIR: a web based assessment and classification tool under development

NTNU
Det skapende universitet

www.ntnu.no

27

KOMPETANSESENTER I LINDRENDE BEHANDLING MIDT-NORGE

LENKER   INFORMASJON

Kompetansesenter i lindrende behandling, Midt-Norge

KLEB Midt-Norge er et ressursenter for helsepersonell som arbeider med palliasjon.

www.palliasjon-midt.no

NTNU
Det skapende universitet

www.ntnu.no
